

Fördjupningsstudie av mineralindustrins gemensamma utvecklingsbehov - MinBaS" (Industrimineral, Bergmaterial(Ballast) och Natursten)

Sveriges Geologiska Undersökning - SGU genomförde under 1998 för Näringsdepartementet en utredning av den svenska industrin för produktion av industriella mineral och bergarter. I utredningen påvisades behov av utvecklingsarbete såväl inom geologi som inom produktions- och processteknik samt produkt- och marknadsutveckling. Utredningens förslag omfattade utarbetande av ett branschgemensamt FoU-program med fokus på teknikutveckling och ökad marknadsföringsförmåga; det senare särskilt för små och medelstora företag. Speciella åtgärder föreslogs för stärkande av branschens kompetensförsörjning och imagen i samhället.

Från november 1999 till oktober 2000 har genomförts ett projekt kallat "Fördjupningsstudie av mineralindustrins gemensamma utvecklingsbehov - MinBaS" (Industrimineral, Bergmaterial(Ballast) och Natursten) med syfte att utarbeta ett programförslag för näringslivets utveckling. SGU har ansvarat för projektledningen och arbetet har letts av en styrgrupp. NUTEK, SGU och industrin har finansierat studien. Arbetsgrupper har genomfört förstudiearbetet och sammanställt projektförslag inom olika teknikområden om geologi/prospektering, processteknik, produktanpassning och marknadsutveckling. Sammanlagt har ca 200 personer från företag, forskningsorganisationer, branschorganisationer och myndigheter varit engagerade i utarbetandet av programförslaget.

Programförslag

Det unika och nya med programmet MinBaS är integreringen av alla basteknologier i det tekniska utvecklingsarbetet; från geologi, brytningsteknik, processteknik till produkt- och marknadsutveckling. Detta är det första gemensamma program för näringslivsutveckling, som etableras mellan företag inom, industrimineral- bergmaterial- och naturstensbranscherna i samarbete med myndigheten som ansvarar för mineralresurserna i landet, Sveriges Geologiska Undersökning,. Många små företag ingår i samarbetet tillsammans med stora företag. Industrin har aktivt deltagit i dess tillkomst och har uttalat sitt stöd för dess genomförande. Utvecklingsarbetet kommer att genomföras i nära samarbete med universitet, högskolor och forskningsinstitut.

Tyngdpunkten i programmet ligger på teknikutveckling inkluderande marknadsutveckling. Ett drygt 60-tal projektförslag ligger till grund för programmet. Den totala kostnaden för programmet är beräknad till 350 miljoner kronor. Programarbetet skall genomföras under fem år. I programmet ingår två målområden uppdelade på ett antal delområden.

Område 1 Utveckling av en integrerad produktionsprocess

Delområde Geologisk kvalitetsbestämning innebär utveckling av nya geologiska undersöknings-, klassificerings- och presentationsmetoder.

Delområde Ny produktionsteknik fokuserar på utveckling och introduktion av nya planerings-, produktions- och kontrollmetoder

Område 2 Produkt- och marknadsutveckling i ett kretsloppsperspektiv

Delområde Recirkulation och nya användningsområden för restprodukter har sin tyngdpunkt i upparbetning och utveckling av nya avsättningar för restmaterial som uppstår i produktionen, såsom finfraktioner av bergmaterial och kalksten, överskottsmaterial från stembrytning etc.

Delområde Marknadsutveckling- vidareförädling och kundanpassning består av en produktdel vari ingår kundtester och dokumentation för produktintroduktion samt en del med olika marknadsanalyser i syfte till att stödja arbetet mot högförädlade mineralprodukter. Detta är av vikt för främst de små- och medelstora företagens framtida lönsamhet.

Mål

Det övergripande målet är att i snabbast möjliga takt skapa underlag för och bedriva ett kraftfullt arbete i riktning mot en resurssnål, hållbar teknisk utveckling, som möter samhällets krav på miljöhänsyn och god arbetsmiljö. Den föreslagna teknikutvecklingen är också av stor betydelse för landets försörjning med produkter baserade på industrimineral- och bergarter liksom för företagens framtida konkurrenskraft. I resurssnåla processer ingår optimalt tillvaratagande av naturresurser samt reduktion av energiåtgången i såväl framställningsprocesser som transporter och annan materialhantering. Ett antal kvalitativa och kvantitativa mål finns presenterade i programförslaget.

Tekniköverföring och resultatspridning är viktiga delar i programmet för att uppnå målen, speciellt för implementering av nya kunskaper i praktisk drift och för marknadsutvecklingen.